

1762, 11.

AN
LEGATVM A DEBITORE
CREDITORI RELICTVM DEBITI
 COMPENSATI PRAESVMTIONEM
 INDVCAT

ILLVSTRIS ICTORVM ORDINIS
 CONSENSV

PRAESIDE

D. HENR. GODOFREDO BAVERO

SVPREM. CVR. PROVINCIAL. ET CONSIST.
 LIPSIENS. ADV.

IN AVDITORIO ICTORVM

D. XXX. OCTOBR. A. C. MDCCLXII

DISPVTANDO INQVIRET

CAROLVS ADOLPHVS RVHM

LVB. LVSATVS.

LIPSIAE
 EX OFFICINA LANGENHEIMIA

AN
LEGATVM A DEBITORE
CREDITORI RELICTVM DEBITI
COMPENSATI PRÆSENTATIONEM
INDICAT
LEGATVS ICTORVM ORDINIS
CONSIST
R A K E S I D E
D. HENR. GODFREDO BAVERO
IN AVDITORIO ICTORVM
D. HENR. GODFREDO BAVERO
CAROLVS ADOLPHVS REX
IN OFFICINA LITHOGRAPHIAE

LEGATVM CREDITORI FACTVM
DEBITI COMPENSATI PRAESVMTIONEM
NON INDVCIT.

§. I.

Quum omnis interpretatio sit dubiae legislatoris *Introitus.*
voluntatis explanatio, tamque variae sint homi-
num opiniones, vt ne duos quidem ex plurimis,
qui iisdem imbuti fuerint praeceptis, omnino
eadem sentire videas, quid mirum, si tot eam tamque variis
abundare controuersis deprehendas. Praefertim, quod in
ambiguis orationibus inprimis sententia eius spectanda est,
qui eas protulit, et quilibet facile sibi prudentior aliis in
diui-

diuinanda auctoris sententia videatur. Neque adeo metuendum est, fore, vt aliquando desinant in iuris nostri tam vasto corpore diffensiones, quae ipsae magis etiam crescerent, nisi certa adessent praecepta, siue praesumptiones generales, ipso iure nostro probatae, quae in disputandis causis specialibus siue exemplis, modo iustam et veram earum sententiam assequamur, praecipuam sibi vim et robur vindicant.

§. II.

Omnis interpretatio vltimarum voluntatum ad voluntatem testatoris componi debet.

Eadem est ratio vltimarum voluntatum, quae insigni gaudent fauore, quibusque seruandis tam curiose studet ius nostrum, vt instar legum eas custodiat, modo iustae sint, et legum praeceptis respondeant, adeo, vt nemo sibi ipsi testamenti factionem adimere valeat. Et ad has vltimas voluntates, et in tuendis iis Iuris Romani studium ipsum, illud MAECIANI ICTI responsum in *l. 96. D. d. R. I.* pertinet, ex quo facile colligimus, eo redire omnes, quas propositas conspiciamus in iure nostro circa interpretationem vltimarum voluntatum regulas, vt de vera testantium voluntate constet, quod et confirmat PAPINIANVS in *l. 67. §. 8. D. d. Legat. II.* dum dicit, si res dubia sit, credendum non esse testatorem, grauare heredem suum voluisse, idque, quia ipsa institutio tenerrimi erga heredem amoris fidem facit.

§. III.

Transitus ad rem praesentem.

Quodsi igitur testator creditori suo quid legauerit, facile hanc ob causam videri potest, id voluisse, vt ne repetat creditor, quod sibi debeatur, sed legatum in solutionem accipiat.

cipiat. Apparet, nos hoc loco de quantitatis debitore tantum loqui, quem proprie debitorem dici nouimus. Et enim de debitore speciei haec voluntas propterea testatori ne affingi quidem potest, quoniam species cum specie compensari nequit, et speciei dedito ab obligatione sua non liberatur, inuito creditore, siue domino, nisi rem ipsam restituat, quam scimus in genere naturam esse obligationum, quae ad rem certam alteri praestandam alterum deuinciunt, excepto tantum interitu casuali, qui, praeter realem praestationem, regulariter obligationem dissoluit. In quantitatis igitur debitorem solum cadit haec controuersia. Pertinet haec controuersia ad solum quantitatis debitorem. Quam Recensentur opiniones interpretum. hunc in modum prout ex *CARPZ. P. III. C. 23. def. 29.* *HOPP. ad Institt. L. II. Tit. XX. §. 14. n. 1.* et *BERGER. Oecon. Iur. L. II. Tit. IV. n. 4.* ad quos prouocasse sufficiat, intelligimus, communiter interpretes dirimunt, ut inter debitum conuentionale et legale distinguant, probationem suae opinionis in *l. 22 §. 3. D. Solut. Matrim.* inprimis et *Auth. Praeterea in fin. C. vna. Vir et Vx.* collocantes. Quae distinguendi ratio *STRVVIQ in Syntagm. Iur. Civ. Exercit. XXXV. §. 12.* displicet, qui utrumque, et legatum, et debitum, exigi regulariter posse, nisi voluntatem compensandi testator declarauerit, autumat.

§. IV.

Quae sententia, si verum intelligo, et naturae rei, et iuris nostri rationi, magis conuenit. Quod probandum erit. Nouimus, legatum esse donationem quandam *§. 1. Inst. d. Legat.* adeoque liberalitatem ipsa essentia sua continere. Ex quo necessario consequitur, testatorem, si legat, hoc ipso

declarare, se legatario dare aliquod velle, ad quod ei praestandum nulla iuris necessitate erat obligatus, vt dubium non sit, quod heredem hoc ipso obligare voluerit. Debitum, quod praestare testator ipse tenebatur, vel, quod, mortuo demum testatore, existit, heredem plane non grauat, quia hereditas non intelligitur, nisi, deducto aere alieno. Vt adeo hic plane non sit locus regulae concedendus, ex qua in dubio censeri non debet testator, quod heredem grauare voluerit, idque, quia debitum ipsum vere nullum heredis grauamenti continet, et, quod legato inest, quo ipso legauit, se velle, testator abunde declarauit, vt ad heredem pertineat. Profecto iniurium esset in testatorem, putare, quod agendo nihil agere voluerit. Aut igitur plus est in legato, quam in debito, certeque, debito euanescente, pro eo, quod inest debito, inutile fit legatum, data heredi compensandi venia, aut leuius debito est, vel eiusdem qualitatis; et omnino inane est, quae est ratio debiti legati, quo nihil amplius, quod non habuerit antea, creditor consequitur §. 14. *l. d. Legat.*

§. V.

Et ill. confirmatur.

Hanc sententiam satis confirmat *l. 16. C. d. Legat.* ex qua creditor, cui pignus a debitore legatum fuit, hoc ipso ius exigendi debiti non amittit, quod fere iisdem verbis *PAVLVS* in *l. 85. D. d. Legat. II.* effert, magisque declarat verbis: *si voluntas testatoris compensare volentis eiusdem non ostenderetur.* Vnde patet, sic in genere de legato debitori facto esse habendum, probandamque adeo generalem aduersariis debiti legalis exemptionem, quod, prout
monui,

nui, l. 22. §. 3. D. Solut. matrim. sibi praestare videntur. Verba cit. Sphi haec sunt: *Si pater, filia absente, de dote egerit, etsi omissa sit de rato satis datio, filiae denegari debet actio, siue patri heres extiterit, siue in legato tantum acceperit, quantum dotis satis esset.* Omni exceptione maior est interpretatio huius legis a SCHILTERO Exercit. ad Pand. XXXIX. §. 20. exhibita, vt videlicet verba; *quantum dotis satis esset,* non ICTi, sed ipsius testatoris; adeoque hanc legis sententiam habeamus, mulier, heres patris, dotem petere prohibetur, quia heres est, idemque dicendum, si testator dixerit, se tantum filiae suae, quantum dotis nomine debear, legare, et hoc legatum filia acceperit, quam interpretandi rationem ipse SCHILTERVS egregie confirmat l. 34. §. 5. D. d. Legat. 2. Nec minus ad eius confirmationem conducit l. 53. eod. et l. 6. C. d. Heredib. instit. vbi debitum dotis, vel aliud cuiuscunque generis, legato, vel hereditatis parte, compensandi ergo relicta, expirare legimus, indeque, nisi me fallunt omnia, recte colligimus, illud subsistere, nulla compensationis mentione a testatore facta, praesertim, quum eadem sit POMPONII in l. 4. D. d. dot. collat. sententia verbis: *si pater pro filia dotem promiserit, deinde exhereditatae vel etiam emancipatae praeteritae legatum dederit, habebit filia etiam dotem praecipuam et legatum,* contra quod ICTi responsum non intelligo, quid monendum superesse possit aduersariis.

§. VI.

Vt potius, quum, de dote, euictum sit, non aliter, quam de conuentionali quodam debito, habendum esse, omnino statua-

*Conciliantur
ll. obstantes.*

statuamus, ne inane sit legatum, compensandi animum testatori non posse affingi. Nec dubiam reddere, et infirmare hanc sententiam debet *cit. Auth. C. vnd. vir et vx.* et ad quas haec potissimum respicit *Nov. 117. cap. 7.* et *Nov. 53. cap. 6.* quae viduae inopi successionem legitimam in certam defuncti mariti bonorum partem concedunt, in eamque legatum imputari sinunt, partim, quod ratio huius successionis, quae est inopia, relicto legato, exulat, partim, quod exceptio regulam in exemplis non exceptis confirmat. Ad quam infirmendam aequè parum facit *Nov. 115. cap. 5.* quae in legitimam liberis reliquendam imputare legata constituit. Neque hoc mirum. Scilicet in hac visione de testatoris id exigentis voluntate constat, quam seruare potissimum liberis incumbere debet. Naturae vinculum, et indigentia liberorum suadet, vt hi ad successionem parentum perueniant, simulque id imponit liberis reuerentia, parentibus debita, officii, vt, quantum fieri possit, sequantur sui parentis voluntatem. Igitur, quo ipso testator alium scripsit heredem, declarauit, se illum filio suo, qui lege successurus fuisset, antepone, filius vero, si tantum accipiat, quantum iura ei tribuunt, aequum est, vt in voluntate patris adquiescat, modo heres scriptus, adeoque honoratus sit, etsi non fatis vi huius tituli capiat.

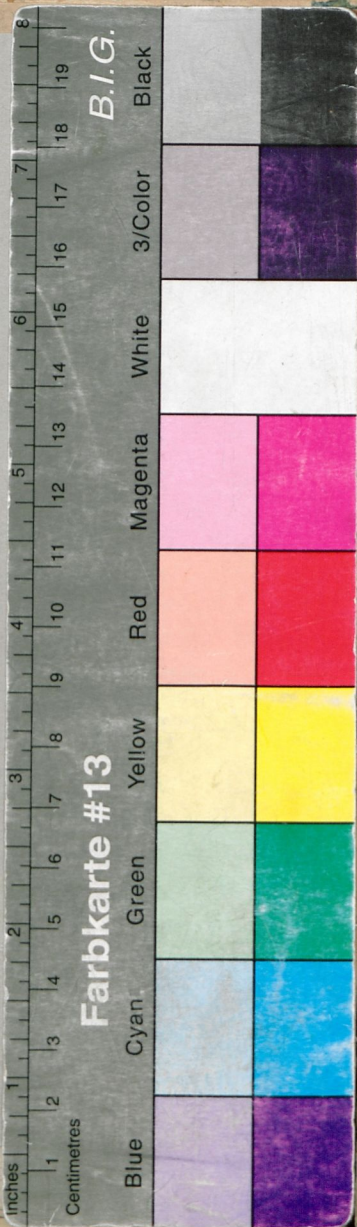

ULB Halle
006 385 451

3

8620.

1762, 11.

AN
LEGATVM A DEBITORE
CREDITORI RELICTVM DEBITI
COMPENSATI PRAESVMTIONEM
INDVCAT

ILLVSTRIS ICTORVM ORDINIS
CONSENSV
PRAESIDE
D. HENR. GODOFREDO BAVERO
SVPREM. CVR. PROVINCIAL. ET CONSIST.
LIPSIENS. ADV.

IN AVDITORIO ICTORVM
D. XXX. OCTOBR. A. C. MDCCLXII
DISVTVANDO INQVIRET
CAROLVS ADOLPHVS RVHM
LVB. LVSATVS.

LIPSIAE
EX OFFICINA LANGENHEIMIA